

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., ve věci

žalobce: **L. S.**
státní příslušnost Ukrajina

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 26. 11. 2021, č. j. OAM-1-36/VL-20-P10-PD3-R3-2007,
o neprodloužení doplňkové ochrany

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2021, č. j. OAM-1-36/VL-20-P10-PD3-R3-2007,
se ruší a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

I. Specifikace věci

1. Rozhodnutím žalovaného, jak je označeno výše, nebyla prodloužena doplňková ochrana žalobce podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), s odůvodněním, že žalobce spáchal na území České republiky zvlášť závažný zločin ve smyslu § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu.

II. Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

2. Z hlediska skutkových zjištění, která mají vztah k žalobou napadenému rozhodnutí, vzal krajský soud ze správního spisu žalovaného za prokázáno, že rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 7. 2007, č. j. OAM-1-36/VL-20-P-16-2007, byla žalobci udělena na dobu 12 měsíců tzv. doplňková ochrana z důvodu možného hrozícího skutečného nebezpečí vážené újmy v zemi původu spočívající v riziku vzetí žalobce do vazby jakožto realizace zajišťovacího prostředku v probíhajícím trestním stíhání žalobce na Ukrajině, přičemž ukrajinské úřady dříve požádaly Českou republiku o vydání žalobce na Ukrajinu.
3. Navazujícími rozhodnutími žalovaného ze dne 29. 6. 2007 a ze dne 29. 7. 2009 byla žalobci doplňková ochrana prodloužována.
4. Dne 16. 6. 2010 podal žalobce opětovnou žádost o prodloužení doplňkové ochrany, již žalovaný rozhodnutím ze dne 5. 4. 2012 nevyhověl. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 16. 7. 2015, č. j. 61 Az 6/2012 – 229, žalobu proti tomuto rozhodnutí jako nedůvodnou zamítl. Uvedený rozsudek krajského soudu byl ke kasační stížnosti žalobce zrušen Nejvyšším správním soudem rozsudkem ze dne 26. 11. 2015, aby následně Krajský soud v Ostravě rozhodnutí žalovaného zrušil rozsudkem ze dne 6. 10. 2016, č. j. 61 Az 6/2012 – 271, a uložil žalovanému znovu posoudit možnost přetrvávající trestního stíhání žalobce na Ukrajině se zřetelem k jím předloženým výpisům z rejstříku trestu.
5. Následně žalovaný rozhodl o neprodloužení doplňkové ochrany žalobou rozhodnutím ze dne 8. 8. 2019, č. j. OAM-1-36/VL-20-PD3-R2-2007, které nabylo právní moci k 26. 8. 2019, a to s ohledem na pravomocné odsouzení žalobce za zvlášť závažný zločin spáchaný na území České republiky (rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 9. 2013, sp. zn. 7 To 289/2013). Tento trestný čin žalovaný podřadil pod ust. § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu, který nařizuje odnětí doplňkové ochrany v případě, že osoba požívající doplňkové ochrany se dopustila zvlášť závažného zločinu. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 13. 2. 2020, č. j. 61 Az 31/2019, právní moc k 28. 2. 2020, rozhodnutí žalovaného o neprodloužení doplňkové ochrany ze dne 8. 8. 2019 zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a uložil mu, aby se podrobněji zabýval individualizovanými okolnostmi případu žalobce.
6. Žalovaný napadeným rozhodnutím ze dne 26. 11. 2021, č. j. OAM-1-36/VL-20-P10-PD3-R2-2007, podle § 53a odst. 4 zákona o azylu neprodloužil doplňkovou ochranu dříve

udělenou žalobci, přičemž poukázal na výše zmíněné pravomocné odsouzení žalobce za zvlášť závažný trestný čin. Doplnil, že žalobce byl z výkonu trestu podmíněně propuštěn a byla mu stanovena zkušební doba v trvání sedmi let, jež uplynula dne 29. 11. 2020. Žalovaný si opatřil nové informace k zemi původu i žalobci a konstatoval, že v probíhajícím řízení o žádosti o prodloužení doplňky ochrany posuzuje toliko to, zda jsou dány důvody pro prodloužení doplňkové ochrany, nikoliv důvody pro udělení azylu dle zákona o azylu. V konkrétnostech uvedl, že se žalobce dopustil zvlášť závažného zločinu, přičemž tento pojem vyložil žalovaný v souladu s kvalifikační směrnicí a s přihlédnutím k okolnostem případu. Zohlednil, že se žalobce dopustil trestné činnosti v přímém úmyslu, jeho podíl na dané činnosti hodnotil jako „aktivní“, přičemž poukázal na promyšlené jednání žalobce a fakt, že svou trestnou činnost finančně podporoval a organizoval; zdůraznil vysoký podíl společenské škodlivosti trestné činnosti žalobce. Uplynutí zkušební doby o podmíněném propuštění žalobce z výkonu trestu odnětí svobody žalobce bez jakékoliv trestné či přestupkové činnosti, žalovaný nepovažuje za dostatečný argument pro prodloužení doplňkové ochrany. Žalovaný též nedospěl k závěru o dosavadní integraci žalobce do společnosti v kontextu celkového hodnocení věci. Vyjádřil pochyby i nad věrohodností žalobce. Žalovaný rovněž argumentoval tím, že Ukrajina je Českou republikou považována za tzv. bezpečnou zemi původu. Uzavřel, že dle informací o zemi původu, které si opatřil, lze Ukrajinu v případě žalobce považovat za bezpečnou zemi původu. V případě žalobce nebyl vydán mezinárodní ani evropský zatýkácí rozkaz a trestní věc žalobce, kvůli níž opustil svou zemi původu, byla v roce 2006 odeslána úřadům České republiky s žádostí o převzetí trestního stíhání. Ukrajinské úřady byly následně informovány o odsouzení žalobce.

III. Obsah žaloby

7. Žalobce proti uvedenému rozhodnutí podal včasnou žalobu. Napadenému rozhodnutí vytýká, že je postaveno zejména na argumentu, že žalobce spáchal zvlášť závažný zločin. Dle žalobce neexistuje příčinná souvislost mezi spáchaným trestným činem na území České republiky a příkořím, jemuž by byl žalobce vystaven na území Ukrajiny. Polemizuje se závěry žalovaného o jeho nevěrohodnosti. Napadené rozhodnutí považuje za nepřezkoumatelné, neboť žalovaný nevěří žalobci skutečnosti ohledně trestního stíhání na Ukrajině, což byl důvod pro původně udělenou doplňkovou ochranu. Žalovaný měl přihlédnout k podmíněnému propuštění žalobce z výkonu trestu odnětí svobody a skutečnosti, že během sedmileté zkušební doby vedl řádný život. Nesouhlasí s tvrzením žalovaného o jeho nedostatečné integraci do české společnosti. Namítá, že žalovaný v jeho případě používá tzv. dvojích standardů a poukazuje na skutečnost, že rozhodnutí žalovaného o neprodloužení doplňkové ochrany bylo již v minulosti zrušeno. Z uvedených důvodů žalobce navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.

IV. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Zdůrazňuje fakt, že se žalobce dopustil zvlášť závažného zločinu na území České republiky, přičemž posoudil individuální povahu kriminálního jednání žalobce, které hodnotí jako vysoce společensky škodlivé. Opětovně poukázal na skutečnost, že Ukrajinu je možno s výjimkou v

rozhodnutí specifikovaných oblastí považovat za bezpečnou zemi původu v konkrétním případě žalobce a poukázal na informace, které si žalobce v tomto kontextu zajistil.

V. Replika žalobce

9. Žalobce na vyjádření žalovaného reagoval replikou ze dne 14. 2. 2022, v níž má vyjádření žalovaného za zaujaté, nezohledňující reálnou situaci na Ukrajině. Dle žalobce žalovaný bagatelizuje obavy žalobce z návratu do země původu a považuje Ukrajinu za bezpečnou zemi původu, přičemž opomíjí vnitropolitické napětí a krizi na ukrajinsko-ruské hranici s pravděpodobností válečného konfliktu, což má za následek nefunkční státní aparát, který tak nemůže žalobci v případě návratu poskytnout záruky ochrany jeho práv. Situaci považuje za nepředvídatelnou a nekontrolovatelnou.

VI. Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud shledal žalobu přípustnou, podanou oprávněnou osobou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“) a včasnou (§ 72 odst. 1 s.ř.s.).
11. V přezkumném řízení soudním je soud povinen zkoumat, zda vydané rozhodnutí je zákonné a bezvadné. Základním pravidlem rozhodování správních soudů je přitom přezkum rozhodnutí správního orgánu na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Citované pravidlo odráží přezkumný charakter správního soudnictví. Rozhodování soudu totiž není dalším stupněm správního řízení.
12. Z uvedeného principu je ovšem možno za specifických podmínek vybočit. Jedna z výjimek plyne z práva EU, konkrétně ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, tedy směrnice 2013/32/EU (tzv. procedurální směrnice). Podle čl. 43 odst. 3 směrnice platí, že členské státy zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně. Tento požadavek práva EU je tedy přímo použitelný na řízení před krajským soudem. Další výjimky plynou z práva na život a ochranu zdraví člověka, chráněných ústavou i mezinárodním právem, vyjádřených zejména v člancích 2 a 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též jen „Evropská úmluva“) a s tím související zásada *non-refoulement* (srovnej nově například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 – 32, či ze dne 10. 3. 2022, č.j. 10 Azs 537/2021 – 31).
13. Na základě výše uvedeného krajský soud v právě souzené věci prolomil pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a žalobu žalobce posoudil na základě skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodování.
14. Důvod takového postupu je nasnadě. Skutečnost, že na území Ukrajiny, jíž je žalobce státním občanem, probíhá ozbrojený konflikt, je k okamžiku rozhodování

krajského soudu bohužel všeobecně známou skutečností, již není třeba prokazovat. V době rozhodování žalovaného, tj. ke dni 26. 11. 2021, však situace na Ukrajině nebyla takto vyhocena a nedalo se hovořit o konfliktu, který by zasahoval celé její území.

15. Žalovaný napadené rozhodnutí založil kromě úvah o zvlášť závažném zločinu spáchaném žalobcem zejména na konstatování, že Ukrajina je tzv. bezpečnou zemí původu, a proto žalobci v případě jeho návratu nehrozí vážná újma předpokládaná zákonem o azylu.
16. Nejpozději k 24. 2. 2022 nicméně Ukrajina za bezpečnou zemí původu ve smyslu definice bezpečné země dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu již nemůže být považována. Vyhlášku č. 328/2015 Sb., která v § 2 zahrnuje Ukrajinu mezi bezpečnými zeměmi původu, nadále nelze ve vztahu k Ukrajině aplikovat.
17. V souzeném případě by neposkytnutí doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu s ohledem na dění panující v zemi původu žalobce mohlo znamenat narušení mezinárodních závazků České republiky. Uvedené plyne z již výše zmiňované zásady přímé aplikace čl. 2 a 3 Evropské úmluvy v souladu s čl. 10 Ústavy. Články 2 a 3 Evropské úmluvy v kontextu zásady *non-refoulement* vyjádřené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků stanoví mezinárodní závazek České republiky nevystavit žádnou osobu podléhající její jurisdikci újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila (viz rozsudek NSS ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 - 131).
18. Uvedené pravidlo ob stojí i v případě žalobce a v souzené věci aplikovaného § 17a odst. 1 písm. d) zákona o azylu, jenž stanoví podmínky pro odnětí udělené doplňkové ochrany. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu judikoval již v rozhodnutí ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, č. 2288/2011 Sb. NSS., že „*soud musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.*“ Soud tedy nemůže v posuzovaném případě negovat (bez ohledu na obsah žaloby a i přes skutečnost, že se žalobce dopustil zvlášť závažného zločinu), že jsou v zemi původu žalobce právě dány objektivní důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmou, které žalovaný nemohl v napadeném rozhodnutí předvídat.
19. Za této specifické situace proto nemůže napadené rozhodnutí žalovaného obstát.
20. Vzhledem k bezprecedentní situaci panující na Ukrajině bude potřeba, aby žalovaný posoudil ve světle současného vývoje argumenty žalobce přednesené v jeho žádosti, a to zejména z pohledu skutečného nebezpečí vážné újmy, které mu hrozí při návratu do země původu, resp. možného nebezpečí využití ochrany státu, jehož je státním občanem.
21. Správní soud totiž nemůže plnit funkci dalšího stupně správního řízení. Nemůže za žalovaného provést nové posouzení skutkového stavu, na jehož základě by mohl relevantně rozhodnout o žádosti žalobce o prodloužení doplňkové ochrany, či jej odkázat na využití institutu dočasné ochrany ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb., o některých

opatření v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace.

22. Lze uzavřít, že v novém řízení bude na žalovaném, aby posoudil aktuální situaci na Ukrajině a důsledky z ní plynoucí pro žalobce ve vztahu k jím podané žádosti o prodloužení doplňkové ochrany.

VII. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud tedy ze všech uvedených skutečností napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1, 4 s.ř.s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém tento bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku podle § 78 odst. 5 s.ř.s.
24. Jelikož ke zrušení napadeného rozhodnutí došlo kvůli vážné změně situace na Ukrajině nastalé po vydání napadeného rozhodnutí, nezabýval se krajský soud pro nadbytečnost jednotlivými žalobními námitkami směřujícími do napadeného rozhodnutí.
25. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť ač žalobce byl v řízení procesně úspěšný, z obsahu spisu vyplývá, že mu žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel,

jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Ostrava 11. dubna 2022

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně